

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2019/1552**z dnia 26 marca 2019 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR za rok budżetowy 2017**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR za rok budżetowy 2017,
 - uwzględniając art. 94 Regulaminu i załącznik IV do Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej oraz opinię Komisji Transportu i Turystyki (A8-0118/2019),
- A. mając na uwadze, że Wspólne Przedsięwzięcie SESAR (zwane dalej „Wspólnym Przedsięwzięciem”) zostało ustanowione w lutym 2007 r. z myślą o prowadzeniu programu badań z zakresu zarządzania ruchem lotniczym w jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (SESAR), który ma na celu unowocześnienie zarządzania ruchem w Unii;
- B. mając na uwadze, że w wyniku przyjęcia rozporządzenia Rady (UE) nr 721/2014⁽¹⁾ Wspólne Przedsięwzięcie SESAR 2 wydłużyło czas trwania Wspólnego Przedsięwzięcia do dnia 31 grudnia 2024 r.;
- C. mając na uwadze, że Wspólne Przedsięwzięcie zostało pomyślane jako partnerstwo publiczno-prywatne, którego członkami założycielami są Unia i Eurocontrol;
- D. mając na uwadze, że wkład Unii w fazę wdrażania programu SESAR 2 w latach 2014–2024 wyasygnowany z programu „Horyzont 2020” wynosi 585 000 000 EUR; mając na uwadze, że zgodnie z nowymi umowami członkowskimi w ramach programu „Horyzont 2020” oczekuje się, iż wkład Eurocontrol wyniesie około 500 000 000 EUR, a wkład innych partnerów z branży lotniczej – co najmniej 720 700 000 EUR, z czego ok. 90 % będzie stanowił wkład niepieniężny Eurocontrol i innych partnerów;
- E. odnotowuje, że Wspólne Przedsięwzięcie przedstawiło swój budżet w dwóch odrębnych sekcjach: 1) SESAR 1 oraz 2) SESAR 2020; zauważa ponadto, że SESAR 1 był współfinansowany z programów TEN-T i z siódmego programu ramowego w zakresie badań naukowych, a program SESAR 2020 jest współfinansowany z programu „Horyzont 2020”;

Uwagi ogólne

1. stwierdza – na podstawie sprawozdania Trybunału Obrachunkowego (zwanego dalej „Trybunałem”) w sprawie sprawozdania finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2017 r. (zwanego dalej „sprawozdaniem Trybunału”) – że przedstawia ono rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach jego sytuację finansową na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz wyniki transakcji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami jego regulaminu finansowego i z zasadami rachunkowości przyjętymi przez księgowego Komisji;
2. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniem Trybunału transakcje leżące u podstaw sprawozdania finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia za rok budżetowy 2017 są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach;
3. zauważa, że pod koniec 2017 r. Wspólne Przedsięwzięcie działało w ramach czterech różnych źródeł finansowania; zwraca uwagę na różnorodność obowiązujących ram prawnych zawierających wzory i obowiązki, na podstawie których działa Wspólne Przedsięwzięcie, i uznaje wysoki stopień złożoności takiego modelu;

Zarządzanie budżetem i finansami

4. zauważa, że w 2017 r. łączne środki na płatności Wspólnego Przedsięwzięcia wyniosły 191 813 383 EUR (157 152 638 EUR w 2016 r.), 213 022 000 EUR (162 851 972 EUR w 2016 r.) włącznie z dochodami przeznaczonymi na określony cel i środkami przeniesionymi; zauważa, że środki na zobowiązania wyniosły 113 346 265 EUR (99 073 761 EUR w 2016 r.), 130 944 000 EUR (101 407 854 EUR w 2016 r.) włącznie z dochodami przeznaczonymi na określony cel i środkami przeniesionymi;
5. zauważa na podstawie sprawozdania Trybunału, że stopy wykorzystania środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły odpowiednio 80,24 % i 67,97 % (95,7 % i 63,2 % w 2016 r.);

⁽¹⁾ Dz.U. L 192 z 1.7.2014, s. 1.

6. zauważa, że wskaźniki wykonania środków na zobowiązania i na płatności w ramach programu SESAR 1 wyniosły odpowiednio 11 % i 68 %, przy czym tak niski poziom można wyjaśnić nieoczekiwanym dochodem przeznaczonym na określony cel w wysokości około 17 mln EUR, ponadto zauważa, że program SESAR 1 został formalnie zamknięty w grudniu 2016 r., ostatnią płatność zrealizowano w grudniu 2017 r., a Wspólne Przedsięwzięcie musiało zapewnić do końca 2017 r. wystarczający poziom środków z siódmego programu ramowego na zwrot wkładów pieniężnych nadpłaconych przez członków SESAR 1 z branży oraz na uregulowanie opóźnionych, lecz mimo to uzasadnionych wniosków o płatność na rzecz będących w trakcie realizacji projektów siódmego programu ramowego;
7. zauważa, że w odniesieniu do programu SESAR 2020 wskaźniki wykonania środków na zobowiązania i płatności wyniosły odpowiednio 92 % i 68 %, przy czym ten ostatni był niski z powodu opóźnień w realizacji projektów programu „Horyzont 2020” przez członków z branży oraz na skutek zbyt zachowawczego planowania budżetowego, biorąc pod uwagę ryzyko opóźnień w otrzymywaniu corocznych umów o delegowaniu zadań dotyczących realizacji finansowej;
8. odnotowuje, że w ramach audytu za 2016 r. skontrolowano 476 zestawień poniesionych wydatków, odnoszących się do wszystkich 15 członków i opiekujących na kwotę 120 000 000 EUR, tj. 14 % łącznych zadeklarowanych kosztów w wysokości 884 000 000 EUR, przy czym poziom błędu resztowego wyniósł 1,09 %;

Wykonanie budżetu wieloletniego w ramach siódmego programu ramowego i programu TEN-T

9. zauważa, że z łącznej puli środków operacyjnych i administracyjnych w kwocie 892 800 000 EUR na rzecz działań w programie SESAR 1 Wspólne Przedsięwzięcie zaciągnęło do końca 2017 r. zobowiązania na kwotę 853 000 000 EUR i dokonało płatności na kwotę 801 000 000 EUR (co stanowi 89,7 % dostępnego budżetu);
10. zauważa, że z łącznej puli środków w kwocie 1 254 500 000 EUR z wkładów niepieniężnych i pieniężnych, które mają wnieść inni członkowie na rzecz działań operacyjnych i administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia (670 200 000 EUR ze środków Eurocontrol i 584 300 000 EUR od członków z branży ruchu lotniczego), Wspólne Przedsięwzięcie zatwierdziło do końca 2017 r. wkłady o wartości 1 099 900 000 EUR (560 700 000 EUR ze strony Eurocontrol i 539 200 000 EUR ze strony branży ruchu lotniczego);
11. zauważa, że na koniec 2017 r. łączna wartość wkładów pieniężnych wniesionych przez Unię wyniosła 633 900 000 EUR, a wkłady niepieniężne i pieniężne wyniosły łącznie 560 700 000 EUR ze środków Eurocontrol i 539 200 000 EUR od członków z branży ruchu lotniczego;
12. zauważa, że w 2017 r. Wspólne Przedsięwzięcie dokonało zamknięcia finansowego i administracyjnego programu SESAR 1; odnotowuje, że w 2017 r. SESAR 1 otrzymał z Unii 37 mln EUR w celu pokrycia zaległych zobowiązań wobec członków Wspólnego Przedsięwzięcia wynikających z oceny końcowych sprawozdań finansowych, otrzymanych i zweryfikowanych w 2017 r., a także w celu pokrycia kosztów przewidywanych dodatkowych kontroli, ewentualnych działań prawnych przeciwko Wspólnemu Przedsięwzięciu oraz zwrotu nadwyżki wkładów pieniężnych członków; zauważa również, że kwota 25,9 mln EUR została zatwierdzona jako wkład pieniężny Eurocontrol, z czego 13,4 mln EUR pochodzi z 2016 r., lecz stanowi część budżetu na 2017 r. z powodu problemów technicznych, a 12,5 mln EUR z 2017 r.; zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie otrzymało kwotę 16,8 mln EUR w postaci dochodów nadzwyczajnych składających się głównie z kwot odzyskanych od członków; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że pozostała nadwyżka środków pieniężnych w wysokości 23,1 mln EUR oraz środków na płatności w wysokości 38,6 mln EUR wystarcza, aby wypełnić wszystkie zobowiązania i zamknąć SESAR 1;

Wykonanie budżetu wieloletniego w ramach programu „Horyzont 2020”

13. stwierdza, że z kwoty 639 800 000 EUR środków operacyjnych i administracyjnego programu „Horyzont 2020” przydzielonych Wspólnemu Przedsięwzięciu w celu realizacji programu SESAR 2020 do końca 2017 r. Wspólne Przedsięwzięcie zaciągnęło zobowiązania na kwotę 236 700 000 EUR i dokonało płatności na kwotę 112 300 000 EUR; zauważa ponadto, że na płatności te składały się głównie płatności zaliczkowe na realizację pierwszej i drugiej serii projektów SESAR 2020;
14. zwraca uwagę, że pozostali członkowie zobowiązali się wnieść wkłady niepieniężne i pieniężne w kwocie co najmniej 825 900 000 EUR na rzecz działań operacyjnych w ramach programu SESAR 2020 Wspólnego Przedsięwzięcia (około 500 000 000 EUR z Eurocontrol i szacunkowo 325 900 000 EUR z branży ruchu lotniczego); zauważa ponadto, że na koniec 2017 r. pozostali członkowie zgłosili wkłady niepieniężne w wysokości 97 300 000 EUR, ale jeszcze ich nie zatwierdzono;
15. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że po raz pierwszy sekcja 2 w budżecie na 2017 r. obejmuje koszty bieżące i wkłady niepieniężne związane z SESAR 2020; zauważa, że SESAR 2020 otrzymał z Unii 75,5 mln EUR na pokrycie zaległych zobowiązań z 2017 r. i pierwszych miesięcy 2018 r., a 6,7 mln EUR pochodziło od organizacji Eurocontrol i stanowiło wkład pieniężny na pokrycie kosztów bieżących;

16. zauważa, że na koniec 2017 r. nie ukończono jeszcze modyfikacji wspólnych narzędzi Komisji służących do zarządzania dotacjami w ramach programu „Horyzont 2020” i ich monitorowania, niezbędnych do przetwarzania wkładów niepieniężnych Wspólnego Przedsięwzięcia;
17. zauważa, że do końca 2017 r. łączne wkłady pieniężne Unii w działania operacyjne Wspólnego Przedsięwzięcia wyniosły 132 900 000 EUR, a wkład sektora ruchu lotniczego oraz Eurocontrol – 104 000 000 EUR;
18. zauważa, że pierwsze kontrole SESAR 2020 wskazują, że liczba i poziom błędów są niższe dzięki uproszczeniom wprowadzonym w programie „Horyzont 2020” oraz większemu doświadczeniu głównych beneficjentów;

Wyniki

19. z zadowoleniem przyjmuje rozwiązanie kwestii braku ustalonych kluczowych wskaźników wykonania w ramach programu „Horyzont 2020”; ubolewa, że informacje na temat trzeciego zestawu tych wskaźników nie są jeszcze dostępne z uwagi na niedostateczny stopień przygotowania projektów; zauważa jednak, że kluczowe wskaźniki wykonania pokazują, że ogólnie cele zostały zrealizowane; przyjmuje do wiadomości, że eksperci apelują o dalsze działania i analizy w zakresie monitorowania, z wyraźnym rozróżnieniem między kluczowymi wskaźnikami wykonania faktycznie osiągniętymi na koniec każdego roku a planowanymi kluczowymi wskaźnikami wykonania;
20. zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie osiągnęło swoje kluczowe cele polityczne i operacyjne, jak określono w jednolitym dokumencie programowym na lata 2017–2019;
21. z zadowoleniem przyjmuje publikację przez SESAR planu działania na rzecz zapewnienia bezpiecznych i chronionych operacji z wykorzystaniem bezzałogowych statków powietrznych w całej Europie; uważa, że w celu bezpiecznej integracji tych statków z europejską przestrzenią powietrzną niezbędne są różnorodne innowacje, w tym technologiczne związane z zarządzaniem ruchem lotniczym (ATM); z zainteresowaniem przyjmuje przegląd rozwoju europejskiego rynku bezzałogowych statków powietrznych do roku 2050, a także jego ogromny potencjał dla Europy i jej konkurencyjności na arenie światowej, jak również działania, jakie należy podjąć w ciągu najbliższych 5–10 lat, aby ten potencjał wykorzystać, w tym m.in. wsparcie badań naukowych i rozwoju dzięki stworzeniu na szczeblu Unii ekosystemu obejmującego zarówno ramy regulacyjne, jak i kwestie technologiczne, umożliwiające współpracę wszystkich najważniejszych zainteresowanych podmiotów publicznych i prywatnych oraz skutkującego udostępnianiem przez Unię znaczących środków finansowych, a w szczególności rozwojem MŚP działających w tym sektorze;
22. zauważa, że wskaźnik kosztów zarządzania (budżet administracyjny/operacyjny) utrzymuje się poniżej 5 %, co wskazuje na nierozbudowaną i skuteczną strukturę organizacyjną Wspólnego Przedsięwzięcia;
23. z zaniepokojeniem odnotowuje wartość pośrednią efektu mnożnikowego wynoszącą 0,56 na koniec 2017 r.; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do podjęcia kroków w celu osiągnięcia zamierzonego efektu dźwigni w całym okresie 2014–2020 w wysokości 0,85;
24. z uznaniem zauważa, że według ekspertów w porównaniu z działalnością Wspólnego Przedsięwzięcia w ramach siódmego programu ramowego większy nacisk położono na szersze zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron w realizację centralnego planu zarządzania ruchem lotniczym w Europie (zwanego dalej „centralnym planem ATM”);

Postępowania o udzielenie zamówienia i procedury naboru pracowników

25. na podstawie sprawozdania Trybunału stwierdza, że w dniu 31 grudnia 2017 r. Wspólne Przedsięwzięcie zatrudniało 40 pracowników (w 2016 r. – 44 pracowników);
26. odnotowuje wyniki przeprowadzonej w 2017 r. analizy porównawczej dotyczącej zasobów ludzkich: 60 % stanowisk operacyjnych, 30 % stanowisk administracyjnych i 10 % stanowisk neutralnych;
27. odnotowuje, że Wspólne Przedsięwzięcie rozpoczęło osiem postępowań o udzielenie zamówienia, czego rezultatem było zawarcie 14 umów ramowych i umów bezpośrednich o świadczenie usług; zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie zawarło 29 umów szczegółowych i przyjęło 13 zmian, a łączna wartość zamówień zrealizowanych w 2017 r. wyniosła 5 540 000 EUR;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

28. zauważa, że w 2017 r. nowa zewnętrzna firma audytorska przeprowadziła dziesięć audytów, a w przypadku jednego audytu konieczne było zastosowanie umowy ramowej Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu ze względu na sytuację konfliktu interesów trzech firm stwierdzoną w umowie ramowej Wspólnego Przedsięwzięcia; przyjmuje do wiadomości, że biegły rewident przeprowadził dziewięć audytów; przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie posiada zmienioną umowę ramową dotyczącą usług audytorskich z trzema zewnętrznymi firmami audytorskimi i że działalność audytorska jest wykonywana wyłącznie przez te firmy; podkreśla, że w przeprowadzonych do tej pory audytach nie stwierdzono żadnych istotnych problemów, które wymagałyby uwagi zarządu;

Kontrola wewnętrzna

29. z zadowoleniem stwierdza, że Wspólne Przedsięwzięcie ustanowiło procedury kontroli *ex ante* oparte na przeglądach dokumentacji finansowej i operacyjnej, a ponadto przeprowadza kontrole *ex post* beneficjentów;
30. wyraża zadowolenie, że Wspólne Przedsięwzięcie w dalszym ciągu stosuje wielopłaszczyznowe podejście z myślą o analizie ryzyka, sprawnym zarządzaniu nim oraz jego skutecznym ograniczaniu, a także oczekuje, że Wspólne Przedsięwzięcie zwróci uwagę na istotne czynniki ryzyka korporacyjnego, jakie zidentyfikowano w związku z centralnym planem zarządzania ruchem lotniczym oraz programem SESAR 2020;
31. ubolewa, że audytor zewnętrzny zaobserwował niedociągnięcia w procedurach kontroli finansowej Wspólnego Przedsięwzięcia, wynikające głównie ze złożonych finansowych ram regulacyjnych, niedawnego odejścia kluczowych pracowników zajmujących się finansami i nadmiernego obciążenia pracą w dziale finansów;

Audyty wewnętrzne

32. zauważa, że w odniesieniu do SESAR 1 praca audytorska została niemal zakończona, przy czym zaplanowano 20 audytów siedmiu wybranych członków, z czego 18 zakończono w 2017 r. w ramach czwartego cyklu kontroli, jak opisano w strategii Wspólnego Przedsięwzięcia w zakresie audytu *ex post*; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że poziom błędów resztowego w 2017 r. wyniósł 0,36 %;
33. zauważa, że przeprowadzono ocenę śródkresową Komisji dotyczącą działalności operacyjnej Wspólnego Przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont 2020” w latach 2014–2016; zauważa, że zarząd Wspólnego Przedsięwzięcia przyjął w maju 2018 r. plan działania, który obejmuje szereg już rozpoczętych działań;
34. zauważa, że w październiku 2016 r. Służba Audytu Wewnętrznego Komisji (IAS) przeprowadziła audyt dotyczący procedur przyznawania dotacji w ramach programu „Horyzont 2020”; zauważa, że IAS wydała pięć zaleceń, z których jedno uznano za „bardzo ważne”; zauważa ponadto, że opracowano szczegółowy plan działania oraz że do końca 2017 r. zrealizowano go w odniesieniu do 4 z 5 zaleceń; zwraca się do Wspólnego Przedsięwzięcia o poinformowanie organu udzielającego absolutorium o wdrożeniu pozostałego zalecenia;
35. zauważa, że w październiku 2017 r. IAS przeprowadziła audyt procedur zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej Wspólnego Przedsięwzięcia pod kątem koordynacji ze Wspólnym Centrum Wsparcia (CSC) oraz wdrażania narzędzi i usług CSC; zauważa, że IAS wydała trzy zalecenia; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wdrożeniu tych zaleceń;

Inne kwestie

36. zauważa, że w 2017 r. Komisja przeprowadziła ocenę końcową programu SESAR 1 (2007–2016), która wykazała, że Wspólne Przedsięwzięcie realizuje swoje cele, pomaga w przewyżnianiu rozdrobnienia i przyczynia się do ciągłości celów badawczych; zauważa, że Komisja zainicjowała śródkresową ocenę końcową SESAR 2020 (2014–2016), w której stwierdzono, że partnerstwa w zakresie badań między Unią, sektorem prywatnym i państwami członkowskimi są na dobrej drodze do osiągnięcia wyznaczonych celów; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zatwierdzono plan działania w celu uwzględnienia zaleceń zawartych w tych ocenach;
37. zauważa, że zarządzanie europejską przestrzenią powietrzną wciąż podlega wielu podmiotom i nie zrealizowano jeszcze koncepcji jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej; ponownie podkreśla kluczową rolę SESAR w koordynowaniu i prowadzeniu badań nad projektem SESAR oraz w osiąganiu celów projektu;
38. wzywa SESAR i Komisję do dokonania oceny wyników wdrożenia rozwiązania SESAR, szczególnie z punktu widzenia zapewnienia interoperacyjności i postępów w realizacji jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej;

39. zauważa, że w 2017 r. Trybunał opublikował sprawozdanie specjalne w sprawie inicjatywy jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej; wyraża ubolewanie, że w sprawozdaniu tym i w ocenach końcowych Komisji stwierdzono opóźnienia w realizacji centralnego planu ATM, a także rozbieżność między ustalonym w przepisach okresem działalności Wspólnego Przedsięwzięcia a planowanym czasem trwania prac; odnotowuje ponadto, że Trybunał podkreśla potrzebę poprawy rozliczalności Wspólnego Przedsięwzięcia z realizacji centralnego planu ATM;
 40. zauważa, że audytorzy zbadali losowo 16 projektów SESAR, które zostały poddane kontroli w pięciu różnych krajach i dotyczyły różnych zainteresowanych stron w ramach SESAR; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do pełnego uwzględnienia zaleceń zawartych w ww. sprawozdaniu specjalnym oraz do podjęcia odpowiednich działań.
-